

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY
Posudek bakalářské práce

Autor: Hana Ganevová

Studijní obor: Jazyková a literární kultura

Název práce (česky/anglicky): Zobrazení přístupu k rodičovství ve vybraných dílech české literatury / The Depiction of an Approach to Parenthood in Selected Books of the Czech Literature

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Jelínek, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Michala Mikolášíková

Hodnoticí kritéria	Hodnocení
Soulad názvu práce s obsahem, cílem, anotací, obsahem a závěrem	A
Teoretická podkladová koncepce, metodika/metodologie, terminologie	B
Schopnost analýzy excerpovaného materiálu/předmětu výzkumu a následné syntézy, interpretace a argumentace	B
Sekundární literatura, tvůrčí aplikace, schopnost kritického komentáře	B
Struktura práce (výstavba textu, adekvátnost použitých stylistických prostředků), dodržení ortografické a gramatické normy, bibliografický a poznámkový aparát, jednotný způsob citací	A

Pozn.: Pro hodnocení se používá zavedené vysokoškolské klasifikace, tedy: A,B,C,D,E,F. Pokud diplomant obdrží v jednom (nebo více) z kritérií hodnocení F, pak je celá BP/DP považována za nedostatečnou.

Vyjádření vedoucího práce k antiplagiátorské kontrole:

Celková podobnost s jinými texty se nachází přibližně na 6 %. Ve všech případech se jedná o řádně citované pasáže z analyzovaných děl.

Hodnocení práce – návrh klasifikačního stupně: B

Náměty pro obhajobu (formou otázek):

1. Kdyby se autorka pokoušela práci rozšířit o další díla týkající se podobného tématu, které texty by zvolila? Vypovídají podle autorky o dobovém pohledu na rodičovství více texty, které téma zpracovávají přiznaně a explicitně, nebo spíše texty, ve kterých je vztah rodičů a dětí ukázán jen okrajově a jako něco samozřejmého – bez větších záměrů ze strany spisovatele?

2. V případě románu *Bylo nás pět* autorka otevírá zajímavé téma dobového chlapeckého vnímání nepravostí či „zlobení“ jako správného a harmonizujícího prvku, nikoliv jako rebelie vůči řádu. Čeněk Jirsák je popisován jako zbožný, ovšem jeho zbožnost se projevu především přestupováním příkázání, aby se měl z čeho zpovídat – náboženství si tedy nepřestává vážit a nepokouší se podryvat jeho základy, naopak je svým očekávaným „zlobivým“ chováním posiluje. V dalších dvou analyzovaných textech tuto „prospěšnou rebelii“ již příliš nenajdeme – rebelie ve zbylých dvou textech jsou míněny daleko vážněji. Souhlasí autorka s tímto vývodem? Je to dáno spíše věkem postavy Čenka, zachycenou dobou, nebo například žánrem a vyzněním dané prózy?

3. Do jaké míry podle autorky ovlivňuje zachycování určitých modelů chování v literatuře (či umění obecně) lidské jednání a myšlení? Je možné, že čtením starých knih budeme mít – třeba i podvědomě – sklony chovat se podobně jako postavy? Nebo jsou osobní zkušenosti a výchova vždy silnější? S tím úzce souvisí také otázka persvazivní funkce literatury a cenzury – existuje některý model rodičovství, jehož zobrazení podle autorky práce do literatury nepatří, protože by mohl čtenáře ovlivňovat a inspirovat k patologickému chování? Mělo by z toho důvodu smysl odstranit některé již „zastaralé“ knihy například z kánonu dětské literatury?

Další poznámky k práci, kritické připomínky:

Práce otevírá zajímavé téma zobrazování rodičovství a rodinných vztahů ve vybraných (a lze říct, že i do značné míry kanonických) dílech české literatury. Předností textu je poměrně systematické uchopení jednotlivých prvků, které lze napříč vybranými díly srovnávat – postava otce, postava matky, sourozenci, prostředí apod. Přestože práce se do určité míry pokouší o interpretaci získaných informací, nečiní tak vždy nebo jde pouze o náznaky a větší pozornost je věnována uvádění „faktů“ fikčního světa, což není nutně špatně, ovšem za minimálně stejnou pozornost by stále i funkce daných prvků v textech. Proč je například Kvido vystaven jako postava „přechytralá“ – má jít v první řadě o důsledek zobrazené výchovy, humorný prvek, nebo spíše o způsob, jak rozpohybovat děj či nasvětlit některé charakterové rysy jiných postav? Mnohé rozdíly mezi díly by mohla osvětlit kupříkladu přímá srovnání některých podobných pasáží.

Za dobrý nápad považuji i spojení s vlastní autorčinou tvorbou, povídkou o Marice a její rodině, v níž mají být vyobrazeny současné rodinné poměry odpovídající moderní situaci a moderním obtížím. Také zde by ovšem kromě shrnutí povídky stály za důkladnější rozbor jednotlivé odlišnosti, s ohledem na vyznění. Je-li řečeno, že má být vyobrazena „benevolentní a respektující přístup k rodičovství, který se v aktuální době prosazuje“, pak to znamená, že text patrně obsahuje i prvky, podle kterých usoudíme, že se jedná o popis žádoucího a současně realistického chování. Není však uvedeno, které prvky to jsou a jak je „správná“ čtenářská recepce zajištěna. Nabízí se pak srovnání například s *Báječnými léty pod psa*, kde jsou některé prvky realistické (či mimetické), jiné (snad) mírně persvazivní – a informovaný čtenář patrně snadno podle určitých indicií rozpozná, co je vyobrazeno jako žádoucí a vzorové a co je naopak podrobena výsměchu. Autorka bezpochyby dokáže tyto indicie rozpoznat a sama v textu využít, dalším krokem by však měla být jejich reflexe.

Text je napsán kultivovaným jazykem a neobsahuje větší množství chyb či překlepů. Případy, kdy se nedokonalosti objevují (například „Jedná se o nevěrného manžela ale pracovitého člověk“ (s. 21) nebo „představuje mužskou roli, zejména svými ambicemi na dceru a maminka je praktický vykonavatel rodinných“ (s. 29)), jsou zjevně dány zejména pozdějším přepracováním textu, nikoliv potížemi s formulováním.

Datum a podpis vedoucího práce: 30. 4. 2023